

Kaip atsitiko, kad antpirštis tapo Dievu

KAI PASITRAUKIAU nuo lango, vakaro debesys dar tebebuvo vietoje. Jie tartum ko laukė. Gal norėjo, kad ir jiems papasakčiau kokią istoriją? Taip aš jiems ir pasiūliau. Tačiau jie manęs neišgirdo. Norėdamas, kad jie mane suprastų ir atstumas tarp mūsų sumažėtų, sušukau:

– Aš irgi vakaro debesėlis!

Jie stabtelėjo, matyt, mane apžiūrinėjo. Paskui ištiesė man savo plonus, permatomus rausvus sparnus. Šitaip vakaro debesys sveikinas. Jie mane pažino.

– Mes viršum žemės, – paaiškino jie, – tiksliau, virš Europos, o tu? Aš luktelejau.

– Čia tokia šalis...

– Kokia ji? – teiravosi jie.

– Na, – atsakiau, – prieblanda su daiktais.

– Europa irgi tokia, – nusijuokė vienas jaunas debesėlis.

– Galbūt, – atsakiau, – bet daug kas tvirtina, kad Europoj daiktai negyvi.

– Aišku, – mestelėjo kitas debesioakas su panieka, – juk gyvi daiktai būtų nesąmonė!

– Na, – nesutikau aš, – manieji gyvi. Čia ir yra visas skirtumas. Jie gali daug kuo tapti, ir daiktas, į šį pasaulį atėjęs kaip pieštukas ar krosnis, neturi krimstis dėl savo ateities. Pieštukas gali tapti lazda,

jei pasiseks, net laivo stiebu, o krosnis, jei ne kuo kitu, tai bent miesto vartais.

– Tu, man regis, esi paikas vakaro debesėlis, – pasišaipė tas pats jaunas debesiuokštis, kuris jau pirma nelabai santūriai išklojo savo nuomonę. Vienas senas debesūnas susirūpino, ar tas manęs neįžeidė.

– Šalių yra visokių, – ramino jis, – aš pats kartą buvau užplaukęs ant tokios mažos kunigaikštystės Vokietijoje ir dar šiandien negaliu patikėti, kad ji priklauso Europai.

As jam padėkojau ir pasakiau:

– Mums bus sunku susikalbėti, kaip matau. Gal bus geriau, jeigu leisite man papasakoti, ką aš pastarosiomis dienomis mačiau apačioje.

– Prašom, – leido išmintingas debesūnas visų vardu.

Aš pradėjau:

– Kambarys, jame žmonės. Aš esu aukštai, žinokit, todėl jie man atrodo kaip vaikai, tai aš taip juos ir vadinsiu: vaikai. Taigi, kambaryje vaikai. Du, penki, šeši, septyni vaikai. Sugaiščiau per daug laiko, jei imčiau klausinėti jų vardų. Tie vaikai, beje, matyt, kažką karštai aptarinėja, per tai vieną kitą vardą sužinosim. Jie turbūt senokai čia susirinkę, nes vyriausias (nugirstu, kad jį vadina Hansu) lyg baigdamas sako:

– Ne, toliau taip nieku gyvu negali tęstis. Girdėjau, kad seniau tėvai vakarais, bent gerais vakarais, vaikams sekdamo pasakas, kol jie užmigdavo. Ar dabar taip būna?

Trumpa pauzė, paskui Hansas pats atsako:

– Nebūna, niekur. Dėl manęs, kadangi palyginti esu jau didelis, tegu jie pasilaiko sau tuos kelis nustumusius slibinus, kuriuos šiaip taip išspaudžia, bet vis tiek turėtų pasakyti, kad yra undinių, nykštukų, princų ir pabaisų.

– Aš turiu tetą, – įsiterpė viena mažylė, – ji man kartais paseka...

– Niekai, – kaip kirviu nukerta Hansas, – tetos nesiskaity, jos meluoja.

Visas būrelis nuščiūva, gerokai išsigandęs šio drąsaus, bet nenuneigiamo tvirtinimo. Hansas varo toliau:

– Čia mes kalbame visų pirma apie tėvus, nes, galima sakyti, jų pareiga tokiu būdu mus apšviesti, kiti tai gali daryti labiau iš gerumo. Neturim teisės to iš jų reikalauti. Bet jūs tik apsidairykit: ką mūsų tėvai daro? Vaisio aplink susiraukę, išžiūdę, niekas jiems neįtinka, tik rėkia, barasi, o iš tikrųjų viskas jiems vis tiek, jei ir pasaulis sugriūtų, vargu ar pasiebtų. Jie kažką turi, ką vadina „idealais“. Gal tai irgi kokie maži vaikai, kurių negalima palikti vienų ir kurie sudaro daug vargo, bet tada nereikėtų mūsų turėti. Tai aš taip galvoju, vaikai: kad tėvai mūsų nežiūri, liūdna, aišku. Tačiau tą mes dar galėtume iškęsti, jei tai nebūtų įrodymas, kad suaugusieji išvis eina kvailyn, žengia atgal, jei taip galima sakyti. Jų smukimo mes negalim sustabdyti, nes negalim visą dieną daryti jiems įtakos, o kai grįžtam vėlai iš mokyklos, joks žmogus negali reikalauti, kad atsisėstume ir mėgintume juos sudominti kuo nors protingu. Juk skaudu, kai tu taip sėdi ir sėdi prie lėmpos, o mama nesupranta nei Pitagoro dėsnio. Ką gi, taip jau yra. Ir taip suaugėliai vis eis kvailyn... nedidelė čia bėda, ko mes per tai nustojam? Išsilavininio? Jie susitukę nukelia vienas prieš kitą kepurės, o jei tuo metu pasirodo plikė, tai juokiasi. Jie išvis be perstojo juokiasi. Jei mes kartą kitą nesusiprotėtume paverkti, nebeliktų jokios pusiausvyros šiuose reikaluose. O be to, kas jų per išpuikimas, jie net tvirtina, kad imperatorius esąs suaugęs žmogus. Aš gi skaičiau laikraštyje, kad Ispanijos karalius yra vaikas, tokie yra ir kiti karaliai ir imperatoriai, – taigi kalbėkit sau sveiki! Tačiau šalia visokių nereikalingų dalykų dieji kai ką turi, kam mes negalim būti abejingi: jie turi gerąjį Dievą. Aš, tiesa, nė pas vieną jo nemačiau, bet tas kaip tik ir kelia įtarimą.

Pamaniau, kad gal jie per išsiblaškę, skubėjimą ar darbus jų kur nors pametė. Bet tai yra labai reikalingas daiktas, daug kas be jo gali įvykti, negali patekti saulė, atsirasti vaikai, net ir duonos be jo gali nebelikti. Nors kepa kepėjas, bet gerasis Dievas sėdi ir suka didžiulius malūnus. Daug ką galima rasti, dėl ko gerasis Dievas yra būtinas. Tik viena aišku: suaugusieji juo nesirūpina, taigi rūpintis privalome mes, vaikai. Paklauskite, ką aš sugalvoju. Mūsų kaip tik septyni. Kiekvienas privalo vieną dieną gerąjį Dievą nešiotis su savimi, kad jis visą savaitę būtų pas mus, ir mes visados žinotume, kur jis yra.

Čia visi labai sumišo. Kaip tai padaryti? Nejaugi galima gerąjį Dievą paimti į rankas ar įsidėti į kišenę? Toks mažylis ėmė pasakoti:

– Kartą buvau kambaryje vienas. Čia pat prie manęs degė maža lėmpelė, aš sėdėjau lovoje ir kalbėjau vakarinius poterių – labai garsiai. Mano sudėtosiose rankose kažkas sukrutėjo. Toks šiltas, minkštas, lyg koks mažas paukštelis. Rankų praskleist negalėjau, nes nebuvau baigęs maldos. Bet labai norėjau sužinoti, kas ten yra, ir baisiai skubėjau. Kai tik pasakiau amen ir padariau šitaip (mažius išskėtė rankas ir pirštus) – rankose nieko nebuvo.

Visi suprato, kaip jis tada jautėsi. Bet ir Hansas nieko neįstengė sugalvoti. Vaikai žiūrėjo į jį. Tik staiga jis išpyškino:

Audrius

– Kvailystė! Kiekvienas daiktas gali būti geruoju Dievu, tik reikia jam pasakyti. – Jis kreipėsi į vieną arčiausiai stovintį rudaplaukį berniuką: – Gyvulys juo negali būti, nes ims ir pabėgs. O daiktas, matai, nejuda, tu įeini į kambarį, dieną ar naktį, jis vis čia, jis juk gali būti geruoju Dievu. *Išverskite lūnes.*

Pamažu ir kiti tuo įsitikino.

Joana

– Bet mums reikia kokio nors mažo daikčiuko, kurį galima nešiotis, antraip nebus jokios prasmės. *Išverskite kišenes.*

Tada pasirodė keisčiausių daiktų: popiergalių, peiliukų, trintukų.

plunksnų, virvagalių, akmenėlių, veržlių, švilpynių, šakalių ir krūva kirokių, iš tolo neįmanoma nė įžiūrėti, o ir pavadinti jų nemokėčiau.

Ir visi tie daiktai gulėjo ant vaikų delnų tartum išsigandę staigios galimybės tapti geruoju Dievu, o kuris gebėjo bent truputėlį blizgėti, blizgėjo, kad patiktų Hansui. Jis ilgai rinkosi. Pagaliau mažosios Rėzės rankose jam krito į akis antpirštis, kurį kažkada ji buvo pasiėmusi iš mamos. Jis buvo šviesus, lyg ir sidabrinis, ir dėl savo gražumo tapo geruoju Dievu. Jį pasiėmė pats Hansas, mat nuo jo prasidėjo eilė, ir visi vaikai kiaurą dieną vaikščiojo paskui jį ir labai juo didžiavosi. Tik nelengva buvo susitarti, kas ji nešios rytoj, tada Hansas apdairiai nustatė eilę visai savaitei, kad nekiltų jokių ginčų.

Ši tvarka pasirodė apskritai labai praktiška. Kas turėjo gerąjį Dievą, galėjai pažinti iš pirmo žvilgsnio. Toks vaikščiojo šiek tiek pasitempęs, iškilmingai ir nutaisęs šventišką veidą. Pirmąsias tris dienas vaikai apie nieką kitą nekalbėjo. Kas valandėlę reikalaudavo parodyti gerąjį Dievą, ir nors antpirštis savo didžios garbės veikiamas nė kiek nepasikeitė, jo kasdieninė išvaizda dabar bylojo, kad tai tik kuklus jo tikrojo pavidalo apvalkalas. Viskasėjo pagal nustatytą tvarką. Trečiadienį jį turėjo Paulius, ketvirtadienį mažoji Ana. Atėjo šeštadienis. Vaikai žaidė gaudynes, laktė ir šėlo iki uždusimo. Staiga Hansas sušuko:

– Kas turi gerąjį Dievą?

Visi sustingo ir tik žvalgėsi vienas į kitą. Niekas neprisiminė, kad pastarąsias dvi dienas būtų jį matęs. Hansas atskaičiavo, kieno šiandien eilė, ir paaiškėjo, kad mažosios Mari. Nieko nelaukė visi ėmė reikalauti, kad mažylė parodytų gerąjį Dievą. Ką daryti? Mažoji raudėsi kišenėse. Ir tik šią akimirką prisiminė, kad rytą buvo jį gavusi, bet dabar nebeturi. Ar tik nebus pametusi žaisdama?

Ir kai visi kiti vaikai nuėjo namo, Mari pasiliko pievoje ir ieškojo. Žolė buvo aukšta. Dukartėjo pro šalį žmonės ir klausinėjo, ar ji ką

pamėtė. Mari jiems atakinėjo vis tą patį: antpirštį, – ir ieškojo toliau. Žmonės kurį laiką padėjo jai, bet greit pavargo besilankstydami, ir vienas nueidamas sušuko:

Amia – Eik verčiau namo, juk gali nusipirkti kitą.

Bet mažoji Mari nesiliovė ieškojusi. Pieva prietemoj darėsi vis nejaukesnė, žolė apkrito rasa. Tada vėl pasirodė vienas praeivis. Jis pasi-
lenkė prie mergytės:

Andrius – Ko tu ieškai?

Dabar Mari jau buvo netoli ašarų, vis dėlto narsiai ir atkakliai atsakė:

Daira – Gerojo Dievo.

Praeivis nusišypsojo ir paėmė mergytę už rankos, o ji davėsi veda-
ma, lyg taip ir turėtų būti. Jiems einant, tas nepažįstamas žmogus tarė:

Andrius – Žiūrėk, koki gražų antpirštį aš šiandien radau.

Vakaro debėsų jau seniai nekantravo. Išmintingasis debėsūnas, per
tą laiką sustorėjęs, kreipėsi į mane:

Adas – Atleiskite, gal galėčiau sužinoti, kaip ta šalis vadinasi... viinė kurios
jūs...

Bet kiti debėsų kvatodami nubėgo į dangų ir nusitempė kartu senuka.

Andrius